

mand, har de særlige Forhold, som har været herskende i afvigte Efteraar, med stor Nedbør og den lange Frostperiode, vi har haft, som har givet Anledning til, at hele Marskarealet staar under Vand, bedækket med Is, medført, at der saa at sige nu er fuldstændig Enighed mellem Lodsjerne om, at denne Foranstaltning er paa-trængende nødvendig.

Det er Ministeriets Opfattelse, at de projekterede Anlæg vil være af ikke blot stor, men i Virkeligheden af afgørende Betydning for Opdyrkningen af de paa-gældende Arealer og derigennem for hele Egnens Opkomst. Jeg mener at turde sige, at der er Grund til at tage et særligt Hensyn netop til denne Egn. Byerne Tønder og Højer er ved Grænsedragningen blevet adskilt fra en Del af deres Opland. Egnen omkring Tønder er meget tyndt befolket; der er Plads for mange flere Mennesker netop i den sydlige Del af Tønder Amt. Arealerne er i Virkeligheden frugtbare, men i den Tilstand, hvori de nu henligger, vil der ikke være Mulighed for en virkelig Kultur og en Bebyggelse i Lighed med, hvad der findes i andre Dele af Landet. Dertil kommer endnu et særligt Forhold, nemlig dette: at den Del af Marsken, der ligger Nord for Grænsen og altsaa hører ind under Danmark, udgør kun en Trediedel af den Afvandingskommune, som man kalder det, der bestod, før denne Grænsedragning fandt Sted, og Forholdene er saa uheldige, at Vandet fra de to Trediedele af denne Afvandingskommune, som ligger Syd for Grænsen, føres Nord paa og ind over den Trediedel, som hører ind under Danmark. Foranstaltninger til Forbedring af disse Forhold vilde, hvis hele Afvandingskommunen endnu var samlet, udgiftsmæssigt blive fordelt paa samtlige Lodsejere, medens den Trediedel, der nu hører til vort Land, alene vil komme til at bære Udgifterne, hvis den overlades til sig selv. Jeg mener, at dette Forhold medfører en særlig Forpligtelse for Statsmagten, og jeg har den Anskuelse, at der heri ligger en Begrundelse for, at der i dette Tilfælde, selv om det maa indrømmes, at det ikke er almindeligt fra Statens Side at give Tilskud til almindelige Afvandingsforanstaltninger, ydes et Tilskud, endogsaa et betydeligt Tilskud. Dertil kommer, at der for disse lave Egenes Vedkommende ogsaa er Tale om en Beskyttelse mod Havet. Der indgaar her i Forslaget en Forstærkning af et Havdige, og det er fra Lovgivningsmagtens Side erkendt, at man paa særlig Maade maa

støtte Foranstaltninger, der har til Formaal at yde Beskyttelse mod Havvandets Indtrængning.

Forslaget gaar ud paa, at Landbrugsministeren bemyndiges til at bestemme, at der foretages Foranstaltninger til Afvanding og Beskyttelse af Marsken ved Tønder med tilstødende lave Geestarealer samt af Sejersbækdalen, og under disse Anlæg hører, som det fremgaar af Forslaget, ogsaa Anlæg af et Havdige fra Højer til Emmerlev og de til Afvandingen nødvendige Kraftanlæg. Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa Projektet, men derom henvise dels til Kommissionsbetænkningen og dels ogsaa til den Oversigt, der er meddelt i de Bemærkninger, der ledsager Forslaget. Endnu mindre skal jeg komme ind paa Enkeltheder, men jeg skal kun her sige, at Ministeriet jo maa forbeholde sig at ændre saadanne Enkeltheder, som det under en yderligere Bearbejdelse af Projektet maatte findes hensigtsmæssigt at foretage Ændringer i, og jeg vil her ganske særlig fremhæve, at ved Arbejdets Udførelse vil der være at tage Hensyn til Bestemmelserne i den under 10. April 1922 med Tyskland afsluttede Traktat vedrørende Ordningen af Vandløbs- og Digeforhold ved den dansk-tyske Grænse.

Det er Hensigten fra Landbrugsministeriets Side at overdrage Anlæggenes Udførelse til Digelaget for Marsken ved Tønder, et Digelag, der for Tiden omfatter 9 Koge, men i Fremtiden vil komme til at omfatte 11, idet Sejersbækdalen efter dette Forslag skal organiseres i en særlig Kog og de tilgrænsende lave Geestarealer ligeledes skal organiseres i en særlig Kog, saaledes at disse to Koge ogsaa indtræder i Digelaget. Endvidere foreslaas, at Digelagets Bestyrelse skal udvides med 4 Medlemmer, nemlig med et Medlem valgt af Landbrugsministeren, et valgt af Tønder Amtsraad, et valgt af Bestyrelsen for den nye Kog i Sejersbækdalen og et valgt af Bestyrelsen for den nye Geestkog.

De samlede Omkostninger ved de foreslaaede Anlæg er paa Grundlag af det nuværende Prisniveau anslaaet til 3 850 000 Kr., og jeg vil her indskyde den Bemærkning, at heri er medregnet de fornødne Beløb til Havdiget Højer—Emmerlev og til Afvandingskanaler i Marsken, Beløb, der ikke er medtaget i Afvandingskommissionens Betænkning. Forslaget gaar da ud paa, at denne samlede Anlægsudgift tilvejebringes paa den Maade, at Staten tilskyder de to Trediedele, og at den ene Trediedel afgives af Lodsejerne paa Vil-